

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Tertia, an spirituales vel adoptiui filij possint naturalib[us] copulari? Non.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62466](#)

xxii. q. vlt. ca. vnic. **E**t dicitur q. etiam si fuerit possumus absoluere; vt ex ipso. p.terea. sed h. dicit. Alix eandem ibi magistratice potius q. papaliter iudicasse.

Confessat. Arg. q. sequens variabilitate confirmat prius qd. q. qm. quidam quidam quidam sunt sponsalia confirmata? Cui pone q. ali qui ante puberes annos sexaginta spousalitate post puberitatem non contradicunt; nec etiam expesse confirmant. nunquid sunt sponsalia confirmata? Cui pone q. ali qui ante puberes annos sexaginta spousalitate post puberitatem non contradicunt; nec etiam expesse confirmant. nunquid sunt sponsalia confirmata? Cui pone q. ali qui ante puberes annos sexaginta spousalitate post puberitatem non contradicunt; nec etiam expesse confirmant. nunquid sunt sponsalia confirmata?

Questio.iiii.
Cod autem spirituales vel adoptivi filii naturalibus copularinorum possunt. Nico laus papa respondens ad consulta Bulgariae testatur ita dicens.

Contra de sacro fonte ius capite

Huic est eius a quo suscipitur.
La diligere ex homo ei q. suscepit ipsum de sacro fonte, sicut parre. **I**ste est inter fratres et filios spirituales gratia gratuita a sancta coito: quae dicens non est consanguinitas, sed habenda spiritus proximitas. unde inter eos arbitrio non posse fieri quodlibet legale coniugium: quinque nec in-

ritia nupt. minorem secus se scutum habitant, extra di-

spersione, atque statione.

Quid autem q. bluidit in tres partes. In pri-

ma quarum probat per tria. q. filii naturales non

possunt contrahere cum filiis spousalibus. Secunda ibi:

filii vero. Tertia ibi: Si quis vero. 3o. de fan.

Calix. hic interula f. iij. q. qua querit virum spousal-

um vel adoptiu[m] possunt naturalibus copulari: et certus

est q. no. cum sum fratre. vt. j.c.a. Quid autem interius, de

de plenius in summa diuisio[n]e noratur.

Vo. ob. ad. 2d intelligentiam huius qm. non. q. tri-

plete et cognatio: s[ic] carnalis, de qua agit. i. xxv. ca. per-

tonus. Legalis et spousalis de quibus hic agit. Cognatio

spousalis contrahitur per sepe dona baptismi. Enim qd. qd.

i. s. q. d. i. ca. i. q. ita cognatio dividit in paternitatem

et filiationem, et fraternitatem: sed non proce-

dit alterius, sed ne potest: q. aliquis sit pater et filius

vel frater vel s[ic] carnalis. spiritus: sed nullus sit nepos spiritus.

Spousalis itaq[ue] filia non potest copulari filio carnali:

cum illius inter se spirituales fratres: vt. pic in ca. i.

Legalis et spousalis de quibus hic agit. Cognatio

naturales non. Dicimus autem arrogare illi qui sui iuris est, q. per

arrogationem transire in nostram potestate. Adoptio

dicimus illi q. est in alterius potestate, q. non transit in

nostram potestate. Et si arrogatio auctoritate principis: ado-

ptio autem q. quilibet magistratū: vt. iij. de adop. q. d. i. iii.

Filius autem naturales non potest copulari filia adoptio:

vt. i. s. q. Sed de filio spousalibus non est phibitum quin possint copulari filii adoptivi. Sed hoc statu q. inter collaterales: vt inter fratrem naturaliter sororem adoptiu[m] non impedit matrimonium nisi quidam datur at adoptio: vt extra de cog. lega. si quia,

fed inter alie den
tes et descendentes
perpetuo impedie
matrimonium: q. sol
vatur adoptio: vt
ff. de rite nup. q.
etia. Ite potest di
ciri q. filius qui ad
optatur, non dico
arrogat, possit co
pulari filie natura
licum adoptatus
non transeat in po
testate adoptans
vt in isti de adop. q.
Ite potest dici q.
filius illegitimi po
test copulari filie
adoptiu[m]: q. illegi
timus non est in po
testate patria: vt
in isti de nup. q. vlt.
Ite illegitimus non
possit copulari filie
spousal. Alio dicunt
q. nec arrogatus,
nec adoptatus po
test copulari natu
ralibus: q. illegiti
tamus non trahat
in prædicta adoptatio
acquirunt ei qd. qd.
lura ex adoptio, q.
diffundunt p. emana
tionem: vt. c. de
adop. l. pe. q. pef.

Tra diligere. **C**alix. Hoc ca. diuiditur in tres par
tes. In prima dicit q. ita debentur diligere patrem
spirituale sicut carnalem. In secunda parte dicit q. filii
carnales non possunt contrahere cum filiis spousalibus:
cum sum fratres adiumentem. Nam cu[m] filius adoptiu[m]
non possit contrahere cum filia naturali, quos adoptio
fecit fratres: multo minus contrahere poterunt quos
diuina gratia fratres consumunt. In tercia parte dicitur
q. magis tenet diligere fratrem vel sororem spiritua
lem q. carnalem: et potius debet spirituale frater ap
pellari frater q. carnalis. Secunda pars incipit ibi: Item
est. Tertia ibi: Longe inquit. Inquit verbum est Statia
ni. Inter fratres, id est filios naturales qui sunt fratres
spirituales.

Cui inter eos. hec velira filii non p[ro]pendit. nepos enim
meno et frater cum filia mea spousali bene sunt: arg. in
st. de nup. q. eius vero mulieris, q. q. nullus prohibetur.
D Quodam quidem. hec non est bona ratio: quia leges
permittunt et. quodam enim leges prohibet matrimonium,
nec tamen canones: vt inter tutorum et pupillarum:
et inter senatores et libertas. ff. spousa. tutor. et leges
prohibent acolytos vicos e[st] ducent: non tamen canones.
q. iij. q. cum autem.

PRACTICUM. **C**alix. Quidam ergo quefluit a sum
mo pontifice virum filium carnalis alcunam possit
copulari filie spousali clu[er]dem. Et respondebat q. non. et hoc pro
bat auctoritate domini papientis Mori. Turpitudi-

f Ubi
plene b
hac ma
teria
huius
slo.

conigere. xxiiij. q. v. quod deo. Et est ergo pater spiritus pater filii et magis diligendus est carnalis. ii. q. v. quod non carnaliter sentitur. sed superiori capi dicitur quod equum sed filia plausum non removet quin plus cui ergo potius tenet suorum. sicut in necessitate carnali, in beneficio temporalium et diu-

hibitum nam de spirituali

carnali est dilectus.

Honesto parem.

lxxvi. distin. no. 7.

tio in expeditione. 7.

aurem reverenter adhuc

plus deferendum. iiii. q. v.

distin. 30. non credo.

fusca nec ea. 3dici. 3.

Et si dicitur. 3.

On opere. videlicet

Causa. Di q. no.

citur hic p. nullus et

pater debet traducere

filia suam porti-

tuales inquit filii quista

fuo carnali. germana.

enim sunt id est Bro-

Frates. et si commi-

ti notuerint sepa-

rari. excommunicar-

centur. Separati

vero septem anni

penitentia. Confes-

sio filii sententia

restituere. id est

ecclasia sententia et

stipulatione.

c. In diuinam.

ecclasia sententia con-

futio. arg. iii. q.

v. aqua.

¶ Filio. 6. hec

est feccia pars. q.

3m. 3o. de san.

d. C. filii. pater

istum per quem com-

paternitas est con-

tracta vel fraternalis

et. Unde Urbano

istum pascialis. Ar-

i. q. filii. saluator. et

et pater filium.

q. est verum de primo. sed sequitur cap. attributum pa-

schali. ii. qui finis etiam successit Urbano.

¶ Uper quibus. ¶ Cane. Vitalis pietatis queri-

tur ab Urbano virum patrem vel mater da-

re baptismum in necessitate filio suo et virum filii suorum

patronum filium valeant copulari?

Ad primam ques-

tionem respondit blesus et baptizatus est quem pater

vel mater tempore necessitatis in nomine trinitatis ba-

ptizat. Ad secundam respondet et filii duorum patris

rum possunt copulari, excepta illa persona qua median-

te compaternitas est contracta.

F. ¶ Femina. 3. de conse. distin. iii. mulier. contra. sed ho-

mo in necessitate intelligitur.

rem patrie et. Et quicunque auctor fuerit tante presumptione, separare ab uxore et penitenti subducere; ut alia eius acquiratur cynthia. Propterea i. charta vel scriptura continens petitionem aliquam; a pingendo vel a petendo dicram. et supple ibi, accipimus. huius in dicitur quod non debet nisi esse q. 7

¶ hoc sine supple-
mento plana est li-
tera. Cauend: id
est probandum.

¶ Preterea a pe-
tendo: et dicta char-
ta contentio peni-
tentionem aliquam.

¶ C. Socratis. ar-
g. in pino vel in fe-
conde gradus dicitur
p. vel secundo
gradu dispensare.

¶ Papa. virtus
positi i-
p. vel
secundo
gradu
dispense-

obtulit. suscepimus: p. qd scis-
tari voluisti si licet filio cuius
pater alterius filii ex sacro ba-
ptismate suscepit. suscepta. i.

spirituale eius patria filiam.
(qd dici crudelis est) in mar-
rimonio suscipere: quod apd te
enominetur afterusti contigitur.

¶ S. bene tua sancta frater-
nitatis cōpertu hz qd dñe pie-
ceps Woyssi dicens: Turpitu-
dine patris tui vel matris tui
aut huius sit ista conditio, id est
sentientibus peniteat. H. illo
vero sine filio que ante compa-
territatem sua post natu-
rante continet posunt.

¶ C. illi vel filio ante vel post
compateritatem gentile, legitime
time coniungi posunt.

¶ S. Uperebus consultu-
nos tua dilectio, hoc vi-
detur nobis ex sua responde-
ndentia. sed huc quia auctor: hu-
ius permisio remitterat, ali-
iae sue salutis despicere, impio se
misericordia inimicorum: per oia tua
fraternitas studeat separare,
et p. digno submittere: quia
tenet a eterna erat damnatione
aliam et luceris. I. tem-
zacharias et deus dedit.

¶ C. filio tuo filiam quam de sa-
cro fonte suscepit: nulla tra-
dere audeat.

¶ C. illi est verum de primo: sed sequitur cap. attributum pa-

schali. ii. qui finis etiam successit Urbano.

¶ Uper quibus. ¶ Cane. Vitalis pietatis queri-

tur ab Urbano virum patrem da-

re baptismum in necessitate filio suo et virum filii suorum

patronum filium valeant copulari?

Ad primam ques-

tionem respondit blesus et baptizatus est quem pater

vel mater tempore necessitatis in nomine trinitatis ba-

ptizat. Ad secundam respondet et filii duorum patris

rum possunt copulari, excepta illa persona qua median-

te compaternitas est contracta.

F. ¶ Femina. 3. de conse. distin. iii. mulier. contra. sed ho-

mo in necessitate intelligitur.

Post suscepimus. **C**alix. Secundum Etat. et Alex. cas-
tus quod est filius ei se non debet. Dicitur in hoc ca. q. filii
nati ex duobus comparabili. similitudine copulari non possunt, q.
enam adoptio ex fideib. in potestate copularium possunt. Unde dicit Alexan. huc ca. derogatur per pice-
dens. ca. Urbani.
V. autem intelligit
hoc cap. sim pieces-
deo. id est si filii duo-
rum patrum possi-
unt copulari adiu-
vum. pater de illis
est per sonum quae-
spaternalitas et co-
tracta. Idem intel-
ligit de tenente et
mentegente: tamē be-
ne possunt. et de
cōficiis. et de
fratribus vel
fratribus suis pater
vel suorum.
¶ post suscepimus.
Si intelligimus hoc
ca. prout Alexan.
Immut et in cognita
spiritu. cap. i. ut ita
derogetur et per pie-
cedens cap. legas
literas prope la-
cer. vel si vis po-
tes adire in die-
ra. non possunt co-
lundi: sicut filii
spirituali: et sic non
est correctum. Et
male intelligit Ale-
xan. hoc ca. na-
di cap. Urbani esse
potest. et ita vero
garet aliis ca. pas-
chalis: cum tamē
Urbanus paschale
piscerent. Sed di-
cī potest q. hec litera
est indea vbi dicit. paschalis fe-
cundus. ha debet vbi id. paschalis punicus. nam punicus
paschalis punicus. et Urbanus secundum. unde nihil est
in litera supradictum. et hoc abrogatum. et intelligit
potest sonata. et hinc utriusq. immutatur illa contenitudo
extra de cos. ipsi. super eos.

a. Et emācipatio. Nō filii emācipati bene pōt copu-
laris filii adoptiū. ff. de ritu nupt. per adoptione. vel emā-
cipate. q. adoptiū copulari potest.
Per adoptione. **C**alix. Dicit ut hac lege q. dura-
tate existente. separare non possunt: sed si alterutur
emancipatio. separare possunt.

Si de ho. Et hec est. li. para. q. fin. 30. de fan.
Calix. Nō filii pōt ducere in yre suo. nisi suscep-
ta a patre. hanc ipse patet: et si accepterit. separari non
debet: et ad hoc inducit sequens ea.

Ilud enī. **C**alix. Dicitur in hoc ca. q. si aliquis
fortuito ca. ducerit in yre sua. non debet ab ea separari: sed
non tē. honesto coniugio eam retinebit.

Dicitur. d. **D**ominus. Immo postea definit. et ita in re dubia
habuit: certa fertur sententia vbi de iure dubitat. et
d. **C**alix. sc̄ omnis potest ducere in yre.

C filia. hic video q. pater spiritualis potest copula: pater
spiritualis filie spiritualis. similitudine et filie potest. q. ratio co. sp̄ialis
gnatio non excluditur. et similitudine dico q. pater potest fu. licet co-
mire filiam (spiritualem filii carnalem: licet enim cognato p̄misit
spiritualis de cōfendare de parte ad filios. non tamē de se ipso filio
licet ad partem. licet sp̄ialis

d. **F**otinus. id est lis.
f. et propolito. Zir. **S**z q.
Gu. **S**z q. **J**ur. re no ex
et Alex. vero. redit dic
lio legitur.

C non cogitur de dimittere
filiam sue comari. quam du-
xit in coniugium.

L lud etā nec canonica
institutione definiuntur,
nec interdictione aliqua refu-
tamur: sed ppter eos q. diuer-
se de eo sensur. hoc loco aliquid
comēmemoramus. si quis sue spi-
ritualis commari filiam fecit
tuitu. et ita contingit rerum
casu in coniugium duxerit. si
matrio uero seruato habeat,
atq. honeste legitimo cōiugio
operator der.

Calix. **Q**uestio. iii.

Elicatam vero
spiritus yrois
sue nullum in con-
iugium ducere
potest.

Ande Rico-
laus papa scribit. Constantine.
episcopo Salomon. **C**alix.
Hoc int̄ ratiū vel
tūlū quartā que filiatio
qua queritur ne nō ex
an quis possit ac. redit: vi
cipe in yro: res. d. **S**. i.
licet coparisi yro: sum. si
sue i. et aliq. lia autē
possit habere duas sp̄ialis
commari dicer: patris
ne repoubo in yro: mei so-
res. In tribus pī: ro: mea
me ca. et uult. dicit: vī. tū
nū. et non in me. e. c. i. et
dū q. sc̄. sed **S**ta. cū ea d
diliguit. eo. nō here. nō
tandū ita dices. polli-
si yro: mea suscepit filii Berta de sacro fonte: si possit. vī. tū
ea in eius uxori cognovero. Berta nūc efficitur com.
mater mea. et tunc cum ea contrahere non potero. quod
non placet huius. et ideo si distinguit. et an compatri-
nū et comarias pīcedat carnale copula. et sequi-
tur. Si procedit. tū licet potest q. habere duas com-
mari. Si autē sequatur. aut yterē coniugium vel alter
suscepit filium alterius. aut filii cor. consunis suscipiunt
ab illo. aut filii alterius eo. tantū suscipit. In primo et
secondo ca. non potest quis habere duas commariet.
In tertio. de hoc plenus dicatur in summa huiusque
sentimē. et in summa huius.

e. **R**elicia. hec est terria questio. an q. possit acci-
pere in yro: relicā copari. sua yrois: et si huius hac forma
monia
verbis hec questio ponat hic distinxat: tamē videatur
hic pī. que lo. an s̄z aliquis diversis tempib. possit
contrahere cum dualib. commari? In trib. primis ca-
piunt. et in ylī. dicat q. non. in medijs q. sc̄. **S**ta. hoc mo-
do solvit questionem hanī. c. **S**. notandum. q. si yro:
mea suscepit Berta filium de sacro fonte: si possit. vī.
tū. et non in me. e. c. i. et dū q. sc̄. sed **S**ta. cū ea d
diliguit. eo. nō here. nō
tandū ita dices. polli-

x. 119